

skal utruste kvinnene til. Førsteamanuensis Gurid Aga Askeland ved Diakonhjemmets høgskolesenter påpeker at markedsdreiningen i kinesisk økonomi har vært ekstra brutal for de typiske kvinnearbeidsplassene: 62 prosent av Kinas offisielt arbeidsledige er kvinner. Rekken av arbeidsledige kvinner får et stadig sterkere innslag av kvinner under 40 år.

«Vi håper prosjektet kan lette to byrder i ett og samme løft», skriver professor Peng – med typisk kinesisk teft for aforismer.

LOVENDE

I mars var en gruppe på fem ansatte ved høgskolesenteret, med rektor Einar Vetvik i spissen, på en ukens prosjektur til Pudan.

– Dette virker lovende. De kinesiske hovedaktørene jobber veldig grundig og entusiastisk med forberedelsene. Jeg tror vi i Norge kan ha en del å lære av deres tanke om å formidle viktig kunnskap til hjem-

FOTO: ASBJØRN KAASA

Førsteamanuensis Gurid Aga Askeland i følge med en av de eldste og sprekeste beboerne ved en av de få aldersinstitusjonene i millionbyen. Til venstre de norske gjestenes tolk, Zhang Zhen.

mepleie av eldre på bare få måneder, sier Vetvik til Steg. Vetvik mener Kina-prosjektet er et flott eksempel på at samspillmulighetene ved høgskolesenteret utnyttes:

– I prosjektgruppen som var i Kina er sosialhøgskolen representert ved Asbjørn Kaasa, etter- og videreutdanningsavdelingen ved Astrid Flåten Utne, og sykepleierhøgskolen ved Hege Bøen.

Hovedfaget: veid – og funnet viktig

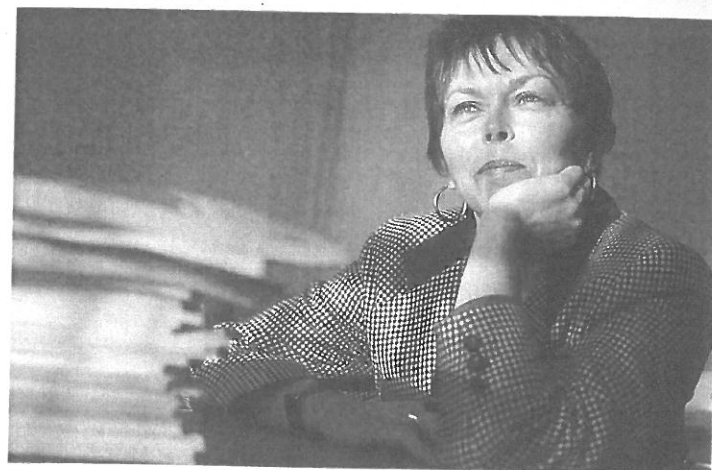
Helsefag hovedfag, studieretning diakoni, er nylig veid og funnet faglig tungt nok. Samtidig fikk tre kandidater med bakgrunn fra Diakonhjemmet sine hovedoppgaver i mål. Her gir vi en smakebit på oppgavene, som er aktuelle innlegg i kirke- og samfunnsdebatten.

Hva er forskjellen mellom en sykepleie som gjør pasienten til omsorgsobjekt – og en som gir en opplevelse av fagkyndig medmenneskelighet?

Hva gjør sykepleieren til et medmenneske?

Det er dilemmaet høgskolelektor Liv Torhild L. Undheim (47) ved Diakonhjemmets sykepleierhøgskole har tatt for seg i sin hovedoppgave i helsefag hovedfag, studieretning diakoni. I drøftingen står tankene til den nylig avdøde filosofen Hans Skjervheim sentralt, med teoriene om de etiske kvalitetene ved relasjoner mennesker imellom. Oppgaven har følgende tittel: «Når pasienten er et omsorgsobjekt. En kritisk drøfting av tenkningen om relasjonen i sykepleien.»

– Relasjoner står ikke høyt i kurs i vårt samfunn, med dets jag etter effektivitet og resultater. Også

sykepleien kan lett komme til å underkjenne det avgjørende i *relasjonen*. Marginene er små. Skjervheim insisterer på at forståelse av den andres eget syn på sin egen situasjon er avgjørende. Uten den trår også en velmenende sykepleier fort galt, og kan redusere den andre til et problem som skal håndteres, sier Undheim til Steg. Observasjonene som brakte henne på sporet av temaet, var imidlertid positiv. Som praksisveileder for studenter i sykehjemspraksis, undret hun seg over hva det var ved møtet mellom student og pasient som gjorde at hun satt igjen med en opplevelse av ekte

deltakelse, av «barmhjertighet, i ordets beste forstand».

Materialet hun løfter inn til vitenskapsfilosofisk drøfting er tilsammen 23 små fortellinger, skrevet av sykepleiere ved Diakonhjemmets sykehus om episoder og møter med pasienter.

– Det handler ofte om situasjoner som er så små at de ikke fanges opp av kløktige kvalitetssikringsopplegg eller undersøkelser... Som hvorvidt en sykepleier tar seg tid til å høre på hva det var slags mærritt som har etterlatt en pasient søvnløs og ute av seg klokken fem om morgenen – før hun gir ham den sovemedisinen han ber om...

Jo tettere på, dess mer liberale?

Soknediakonene: Er det slik at jo mer kontakt de har med homofile – jo mindre restriktive er de i synet på homofilt samliv?

Det er blant spørsmålene Sigrid Flaata (29) har ønsket svar på med sin hovedfagsoppgave. Den har overskriften «Soknediakonens holdning til, og kontakt med, homofile i Den norske Kirke».

Flaata sendte sitt kvantitative spørreskjema til 194 diakoner i menighetsstillinger i Den norske kirke våren 1997. 63 prosent av dem svarte på den omfattende spørsmålsrekken, en svarandel som er tilstrekkelig til at svarene er representative, sier Flaata til Steg.

– Sentrale stikkord i soknediakonenes jobbhverdag er medmenneskelig omsorg, fellesskapsbygging og «mennesker i nød». Det er viktig å få kartlagt hva slags hold-

ninger som preger denne yrkesgruppen i homofilisaken, og hvor stor kontakt de har med homofile – i arbeidet og privat. Det har også vært et mål å få undersøkt hvorvidt de opplever et dilemma mellom sin yrkesetikk og kirkens offisielle syn i denne saken, sier Flaata.

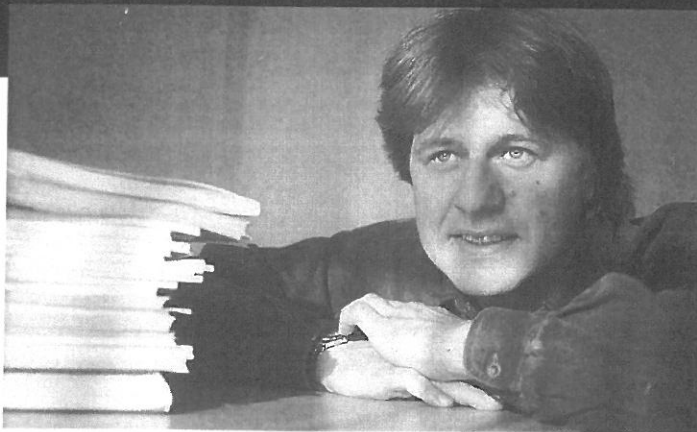
Kartleggingen viser at rundt 80 prosent av soknediakonene er helt eller delvis enige i Den norske Kirkes offisielle syn i saken. Nærmere bestemt i spørsmål som vigsling av homofilt samboende til prest, kate-

Hovedfaget, som drives i samarbeid av Diakonhjemmets høskolesenter og Teologisk fakultet, leder til cand. san.-graden. Faget har nylig vært gjenstand for en omfattende vurdering av en evalueringsgruppe nedsatt av Universitetet i Oslo. Evalueringen konkluderer blant annet med at «hovedfagsavhandling-

ene representerer en faglig nyvinning.»¹ Evalueringen kom etter tre og et halvt års prøvedrift. Med bakgrunn i den positive vurdering av blant annet studiekvaliteter, fagutvikling og forskning, besluttet det akademiske kollegium ved Universitetet den 23. februar 1999 at faget skulle videreføres.

Nattkaféen: Kristelig nok?

Magne Holvik (30) har i sin hovedfagsoppgave tatt for seg en velkjent spenning i kirkelige tiltak som ten-singkor, sykehjemsdrift, rusomsorg og ungdomsklubber: Er omsorg og medmenneskelighet, i seg selv, «kristelig nok»? Eller må det f.eks. forkynnes til?

Tittel på hovedoppgaven er: «Omsorg og kristen tro: En diakonifaglig analyse av omsorgens forankring i kristen tro.»

Konkret har Holvik studert to ulike nattkaféer for ungdom som drives av menigheter i Oslo. Begge har som mål å skape et godt, trygt og rusfritt sted å være – som et alternativ til at ungdommene drar til Oslo sentrum i helgene. Begge kaféene har også evangeliserende mål.

Veien til målet tenkes det ulikt om: På den ene nattkaféen – anonymisert som «Gamleåsen» – spør ikke lederne de frivillige om livssynet ved rekruttering. Alle kan bli frivillige. Siden alle kan bli frivillige,

samarbeider lederne med organisasjoner som Lions og husmorlaget for å skaffe nye frivillige. Unntaket er ved rekruttering til «Nikodemus kro», et særlig rom for forkynnelse og trosspørsmål i kafemiljøet.

På den andre nattkaféen – «Nyedalen» – vil lederne at de fleste frivillige er personlig kristne. Lederne samarbeider derfor med organisasjoner der de kan forvente å finne kristne personer. En leder sier at «garantien for det kristne» er kristne medarbeidere.

Holvik drøfter dilemmaer som oppstår når man leter etter ytre kjennetegn på at omsorg kan kalles kristen. Eksempler på ytre kjennetegn på at omsorgen kalles kristen, er forkynnelse, bønn eller at de som utøver omsorgen er kristne. Problemet med denne tanke-

måten er ikke forkynnelse, bønn eller å være kristen. Problemet er at mye arbeid som er verdifullt for ungdommene faller utenfor «de tegnene» som legitimerer det kristne. Det blir liksom ikke kristelig godt nok at ungdom får et rusfritt, trygt og godt tilbud. Holvik tolker denne måten å tenke på i lys av en pietistisk tradisjon. Ut fra Luthers skapelses- og kallstanken gir Holvik en alternativ tolkning. Skapelses- og kallstanken gir en teologisk begrunnet legitimitet til alt allment omsorgsarbeid, mener han. Kanskje kan den bidra til å parkere en del unødige bekymringer omkring hva det er som gjør tiltakene kristelig legitime, sier Holvik. Holvik er å treffe på mail – magnejh@teologi.uio.no – evt. på jobbtelefon 22850359.

ket eller diakon, samt om kirkelig velsignelse ved inngåelse av partnerskap. To av tre opplever imidlertid at det er vanskelig å være lojal mot dette synet, uten å komme i konflikt med blant annet de yrkesetiske retningslinjene for diakoner, som blant annet sier at diakonene ikke skal gjøre forskjell på mennesker når det gjelder seksuell legning.

Spørsmålene tar også for seg hvor mange homofile de aktuelle soknediakonene kjenner – privat og i yrkessammenheng. Svarene viser

følgende tendens, ifølge Flaata: – Jo mer kontakt, jo mindre restriktive er de i sine holdninger. 96 prosent av dem som ikke kjenner en homofil privat er – for eksempel – negative til en kirkelig forbønnshandling ved inngåelse av partnerskap. – Det kan også se ut som om jobben og arbeidsstedet har større betydning for synet på homofilt samliv enn faktorer som kristen miljøtilknytning i oppveksten, sier Sigrid Flaata.

Tekst og foto: Asle Finnseth

Skolerer afrikanske forhandlere

Diakonhjemmets internasjonale Senter (DiS) var en av de drivende kreftene bak et skolelingsseminar for 40 afrikanske forhandlere i Uganda. Foranledningen er, ikke minst, neste forhandlingsrunde i Verdens handelsorganisasjon (WTO) i Seattle i november-desember. Koordinator for initiativet var Helene Bank ved DiS.

Prosjektet er støttet av UD og Norad. Det inngår i aktivitetene til SEATINI, et nettverksarbeid til fremme av Sør – nærmere bestemt Sør- og Øst-Afrikas – interesser i handelsforhandlingene.

På ministermøtet i Seattle starter en ny og omfattende forhandlingsrunde om ytterligere liberalisering av verdenshandelen. Seminaret for de 40 forhandlerne tar sikte på å styrke afrikanernes slagkraft i møte med tunge og velkodde delegasjoner fra de rike landene.

(Steg)

Dobbelt så mange venner

Venneforeningen for Diakonhjemmets sykehus rekrutterer godt. Siden sist Steg skrev om saken, i fjor vår, har medlemstallet vokst fra vel 300 til over 800.

– Formålet til venneforeningen er å gjøre livet mer behagelig for dem som ligger på sykehuset, sier nyvalgt styreleder i venneforeningen, Egil C. Eide til lokalavisen for diakonhjemdistriktet, Akersposten.

Medlemmer støtter foreningens innsats overfor sykehuset med pengegaver, som blant annet blir brukt til å arrangere konserter for pasientene, til kunst på sykehusveggene og til – i ny og ne – små oppmuntringer på pasientenes frokostbrett, opplyser Eide.

(Steg)

